

92 năm Báo chí cách mạng Việt Nam theo tư tưởng Hồ Chí Minh

MAI MÔNG TƯỜNG

Với tầm nhìn xa, trông rộng, với đạo đức trong sáng, phong cách sống và làm việc khoa học, không biết mệt mỏi... Chủ tịch Hồ Chí Minh là một tấm gương ngời sáng để toàn Đảng, toàn dân và toàn quân ta ra sức học tập, noi theo. Ở lĩnh vực báo chí đương đại, Người được suy tôn là Nhà báo số 1 của làng báo cách mạng Việt Nam, nhân Chào mừng Kỷ niệm 92 năm Ngày báo chí cách mạng Việt Nam (21/6/1925 - 21/6/2017) xin được trao đổi đôi điều suy nghĩ về tổng quan làng báo cách mạng Việt Nam.

Sinh thời Bác Hồ rất quan tâm đến báo chí.

Nghiên cứu từ những góc nhìn lịch sử khác nhau, tính từ ngày 21-6-1925 (báo Thanh niên do Nguyễn Ái Quốc sáng lập và chủ trì xuất bản số đầu tiên) và trở thành “Ngày Báo chí cách mạng Việt Nam”, ai cũng có thể hiểu rằng, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã cống hiến đời mình trọn vẹn vì Đảng, vì Tổ quốc và vì nhân dân. Người đã để lại cho chúng ta một di sản vô cùng quý giá không gì sánh bằng, đó là tư tưởng vĩ đại, đạo đức mẫu mực, phong

cách trong sáng và tinh thương yêu bao la đối với toàn dân tộc và với mỗi con người Việt Nam, mãi mãi là tấm gương cho các thế hệ người Việt Nam của chúng ta học tập và noi theo.

Chủ tịch Hồ Chí Minh đã để lại cho chúng ta một kho tàng báo chí vô cùng quý giá, gồm hơn 2.000 tác phẩm tiêu biểu với nhiều thể loại phong phú, đa dạng; đó là gần 300 bài thơ, gần 500 trang truyện ký... được đăng tải trên các báo, trình bày tại các diễn đàn trong nước và quốc tế, luôn tạo ra những ấn tượng tốt đẹp, sâu đậm trong mỗi con người Việt Nam và bầu bạn thế giới. Khi nói về người làm báo, Hồ Chí Minh cho rằng: “...Muốn tiến bộ, muốn viết hay thì phải cố gắng học hỏi, ra sức rèn luyện. Kinh nghiệm của tôi là thế này: Mỗi khi viết một bài báo thì tự đặt câu hỏi:

Viết cho ai xem?

Viết để làm gì?

Viết thế nào cho phổ thông dễ hiểu, ngắn gọn dễ đọc?

Khi viết xong thì nhờ anh em xem và sửa giùm.

Chớ tự ái, tự cho bài của mình là “tuyệt” rồi. Tự ái tức là tự phụ, mà tự phụ là kẻ địch dữ tợn nó ngăn chặn con đường tiến bộ của chúng ta””.

Sự chỉ bảo mộc mạc, ngắn gọn, ân cần và dễ hiểu ấy khác nào là mệnh lệnh của lãnh tụ, là sự căn dặn thấu tình, đạt lý của Người dành cho đội ngũ báo chí cách mạng nước nhà.

Từ sự tác động tích cực và sức lan tỏa mạnh mẽ khi nghiên cứu, học tập trở lại bài báo “Dân vận” của Bác viết vào ngày 15-10-1949, Đảng ta đã từng bước cụ thể hóa thành những vấn đề có tính lý luận và thực

Tại Đại hội lần thứ III những người viết báo Việt Nam, Chủ tịch Hồ Chí Minh căn dặn: Cán bộ báo chí cũng là chiến sỹ cách mạng, cây bút, trang giấy là vũ khí sắc bén... (8/19/1962). Ảnh: Tư liệu

► tiên, tăng cường các giải pháp có tính khả thi nhằm giữ vững và phát huy có hiệu quả quan điểm "lấy dân làm gốc". Đây cũng chính là cơ sở lý luận và thực tiễn hết sức khoa học để Trung ương nghiên cứu kịp thời bổ sung, phát triển Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội, cũng như hoạch định đường lối, chính sách phù hợp với thực tiễn cách mạng nước ta qua từng thời kỳ cụ thể của lịch sử, đáp ứng với quyền và lợi ích chính đáng của nhân dân, giữ vững thể chế Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa của dân, do dân, vì dân. Theo đó, các phong trào thi đua yêu nước trong những năm qua đã được khơi dậy một cách mạnh mẽ, đông bộ đạt hiệu quả tốt thông qua việc phát huy được sức mạnh tổng hợp của khối đại đoàn kết toàn dân tộc, trên cơ sở thực hiện phương châm "dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra".

Có thể nói, bài báo "Dân vận" của Chủ tịch Hồ Chí Minh là một trong những bài báo tiêu biểu của Người khi nói về vai trò của quần

chúng, ý nghĩa chính trị sâu sắc của bài báo có sức thu hút mạnh mẽ, ảnh hưởng sâu sắc đến phong trào cách mạng của đất nước ta qua từng giai đoạn thăng trầm của lịch sử dân tộc, rõ ràng ảnh hưởng to lớn từ quan điểm của Hồ Chí Minh về báo chí cách mạng, cả trong quá khứ hiện tại và tương lai, bởi ai cũng biết: "Đề trăm lần không dân cũng chịu - Khó vạn lần dân liệu cũng xong". Thực tế cách mạng của nước ta trong nhiều năm qua đã chứng minh một cách hùng hồn về câu thành ngữ có tính chân lý bất biến ấy, thể hiện sự nhìn nhận về vai trò của quần chúng thể hiện nhân quan chính trị sâu sắc của lãnh tụ Hồ Chí Minh.

Trở lại vấn đề báo chí cách mạng Việt Nam, chúng ta phải thừa nhận rằng vào thời điểm lịch sử ấy, tức là từ khi học tập lại bài báo "Dân vận" của Bác Hồ, vai trò của nhân dân đã được khẳng định rõ nét hơn, đề cao hơn, nhận diện một cách đầy đủ hơn. Theo đó, mối quan hệ giữa Đảng với Dân, giữa chính quyền với Dân được gắn bó mật thiết hơn. "Ý Đảng - lòng

Dân" không còn chỉ là những câu chuyện trên văn bản giấy tờ hay trong lời nói, mà nó đã biến thành một sức mạnh vật chất to lớn, mạnh mẽ, đáp ứng được đòi hỏi của thời đại cách mạng mới và sự kỳ vọng, mong mỏi chính đáng của nhân dân. Hồ Chí Minh từng căn dặn những người làm báo rằng: "Nhiệm vụ của người báo là quan trọng và vẻ vang. Muốn hoàn thành tốt nhiệm vụ ấy thì phải cố gắng học tập chính trị, nâng cao tư tưởng, đứng vững trên lập trường giai cấp vô sản; phải nâng cao trình độ văn hóa, phải đi sâu vào nghiệp vụ của mình. Cần phải luôn luôn cố gắng, mà cố gắng thì nhất định thành công"⁽²⁾. Đây cũng chính là cơ sở chính trị vững chắc để chúng ta đoàn kết, cố gắng vượt qua những khó khăn, trong thời gian qua, cũng như sẵn sàng đón nhận những thách thức mới của thời kỳ hội nhập sâu rộng vào nền kinh tế thế giới như hiện nay, chung tay chặn đứng nguy cơ tụt hậu xa hơn về kinh tế so với các nước trong khu vực và thế giới, đã đưa nước ta thoát ►

► ra khỏi nhóm các nước nghèo, tham gia vào nhóm các nước đang phát triển, quyết tâm xây dựng đất nước ta ngày càng “đàng hoàng hơn, to đẹp hơn” như *Di chúc* thiêng liêng của Chủ tịch Hồ Chí Minh, cả nước toàn tâm toàn ý, chung sức chung lòng, tăng cường đoàn kết trong Đảng, trong cả hệ thống chính trị và toàn dân, phấn đấu thực hiện thắng lợi Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội (bổ sung, phát triển năm 2011) cùng các văn kiện khác đã được Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XII của Đảng thông qua, tạo nên tảng vững chắc để đến năm 2020 nước ta cơ bản trở thành nước công nghiệp theo hướng hiện đại, như quyết tâm chính trị của Đảng ta.

Còn nhớ, tại Hội nghị Trung ương 10 (khóa XI) của Đảng ngày 12-01-2015, khi bàn luận và góp ý kiến vào Đề án “Quy hoạch phát triển và quản lý báo chí toàn quốc đến năm 2025”, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã khẳng định: “Nhà nước có cơ chế, chính sách tài chính, đào tạo đội ngũ để tạo điều kiện cần thiết cho báo chí hoàn thành nhiệm vụ chính trị. Đồng thời khuyến khích các cơ quan báo chí tăng cường huy động nguồn lực phát triển trên cơ sở bảo đảm tôn chỉ, mục đích, không chạy theo lợi nhuận thuần túy, không để tư nhân sở hữu báo chí, không để nhóm lợi ích chi phối báo chí”. Sự khẳng định trên của Tổng Bí thư Đảng ta như thêm một hồi chuông cảnh báo giúp cho đội ngũ những người làm báo mạnh mẽ hơn, dũng cảm hơn trong cuộc chiến chống tham nhũng, lãng phí. Theo

tinh thần nhìn thẳng vào sự thật, đánh giá đúng sự thật, trong thời gian gần đây, báo chí nước ta tiếp tục phanh phui, đưa ra ánh sáng pháp luật những đại án tham nhũng, gây thất thoát rất nghiêm trọng cho kinh tế nước nhà. Những vụ việc tiêu cực dính líu đến cán bộ, kể cả cán bộ ở cấp thượng tầng nay đã được báo chí nêu đích danh. Không như trước đây chỉ dám nêu ông Y, đồng chí X... một cách dè dặt, vô hình trung tạo nên bức xúc cho dư luận, bất bình trong cán bộ, đảng viên và nhân dân.

Trong những giai đoạn đất nước đứng trước thời khắc “nhạy cảm”, nhân dân cần lắm sự định hướng của Trung ương để ổn định dư luận thì báo chí phải vào cuộc ngay, nhanh chóng phân tích, đưa ra những nhận định, đánh giá đúng sự thật một cách khoa học, chính xác và sát với thực tiễn, giải đáp thỏa đáng sự đòi hỏi của nhân dân. Đây là mặt trận tư tưởng một mặt, một còn chứ không đơn giản, bởi nếu báo chí chệch vào cuộc thì các thế lực phản động, thù địch sẽ làm chủ mặt trận không tiếng súng này, thật nguy hiểm!

Báo cáo Chính trị do Ban Chấp hành Trung ương (khóa XI) trình tại Đại hội lần thứ XII của Đảng ta thông qua có đoạn: “...Làm tốt công tác lãnh đạo, quản lý báo chí, xuất bản. Các cơ quan truyền thông phải thực hiện đúng tôn chỉ, mục đích, đối tượng phục vụ, nâng cao tính tư tưởng, nhân văn và khoa học, đề cao trách nhiệm xã hội, phục vụ công dân, góp phần xây dựng văn hóa và con người Việt Nam. Quy hoạch, sắp xếp lại hệ thống báo chí đáp ứng yêu cầu phát triển, bảo đảm thiết thực, hiệu quả. Chú

trọng công tác quản lý các loại hình thông tin trên Internet để định hướng tư tưởng và thẩm mỹ cho nhân dân, nhất là cho thanh niên, thiếu niên...”⁽¹⁾

Ai cũng rõ, báo chí là vũ khí sắc bén của Đảng để làm công tác tư tưởng và công tác tổ chức, và là công cụ để thực hiện chuyên chính vô sản, thực hiện quyền làm chủ của nhân dân. Đồng thời là cơ quan ngôn luận của Đảng, Nhà nước, các đoàn thể và là diễn đàn thuận lợi hữu ích của các tầng lớp nhân dân. Báo chí có chức năng thông tin tuyên truyền thực hiện đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước, góp phần phát hiện những nhân tố mới, cái hay, cái đẹp trong cộng đồng, đấu tranh với những biểu hiện tiêu cực, uốn nắn những nhận thức lệch lạc, kiên quyết loại bỏ những quan điểm, hành vi sai trái. Và nhìn thẳng vào sự thật thì chẳng đường 92 năm đồng hành cùng dân tộc, báo chí cách mạng Việt Nam đã vượt qua muôn ngàn gian lao, thử thách để đi đúng hướng, đúng tôn chỉ, mục đích, góp phần to lớn vào sự nghiệp đánh đuổi thực dân, đế quốc, giải phóng dân tộc, thống nhất đất nước, giải phóng nhân dân thoát khỏi đói nghèo, đem lại độc lập, tự do, dân chủ, bình đẳng và hạnh phúc cho nhân dân.■

(1) *Hồ Chí Minh toàn tập, Nxb CTQG, H,2002, tập 10, trang 615-616.*

(2) *SĐĐ, tập 9, trang 415*

(3) *Văn kiện Đại hội Đảng lần thứ XII - Văn phòng TW Đảng - Hà Nội, 2016, trang 129.*